

БИСТРА ИЛКОВА: БОРСАТА ПРИВЛИЧА ЕМИТЕНТИ ДОРИ В ОКОТО НА КРИЗАТА

05.11.2009г.

Бистра Илкова
Изпълнителен директор на БФБ-София АД

DARIKFINANCE.BG

ИНТЕРВЮИРАЩИ: ГЕРГАНА МИХАЙЛОВА, ТАТЯНА ДИМИТРОВА

Кръгла маса на тема: „Публичната компания - предимства и перспективи” организират съвместно Българската фондова борса, Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници и Българската асоциация на управляващите дружества. Форумът ще се проведе на 17 ноември.

Основна цел на дискусиата е да бъдат запознати големи български частни компании от различни сектори на икономиката, които са слабо представени или не са представени на капиталовия пазар с възможностите за финансиране на техните проекти през Борсата. По тази тема разговаряме с Бистра Илкова, изпълнителен директор на БФБ

- Въпреки кризата виждаме, че има компании, които се листват на борсата и с това разширяват представените на БФБ сектори. Какви са причините, поради които го правят и до каква степен новите емитенти се появяват като следствие на кампанията, която Борсата прави за привличане на нови дружества?

Действително въпреки кризата ние сме свидетели на това, че редица компании идват да се листват на капиталовия пазар, с което представените сектори се разширяват. Много са причините, поради които компаниите поемат пътя към борсата в този тежък кризисен момент. Да спомена една статистика - от началото на тази година сме регистрирали 28 нови емисии финансови инструменти, което разбира се е доста по-малко от същия период на 2008-ма, но „окото” на кризата все пак е тази година. Също имаме регистрирани общо 15 увеличения на капитала от вече публични компании. Това е статистика, която дава възможност да се уверим, че има зрялост в бизнеса по отношение на стратегическото му развитие. Напоследък наблюдаваме засилено присъствие и на компании, регистрирани в България, но с гръцки собственици.

Още малко важна статистика - от началото на годината SOFIX се повиши 28%, което е по-слабо от представянето на водещите индекси в страните в ЮИЕ, но е по-добро в сравнение с индексите от Централна Европа, от развитите пазари. Не трябва да забравяме спада от 79% през 2008 година, което беше най-голямото падане на индексите в Европа като цяло с изключение на OMX Island 15, при който сивът бе с 94.4%. Така че съвземането на българския пазар от гледна точка на индексите е нормално на фона на огромното падане, което реализирахме.

- Продължава ли тази тенденция на листване на гръцки компании на БФБ, за която припомните?

Да, продължава. Имам логичното обяснение за себе си и мисля, че анализаторите ще го подкрепят. След влизането на България в ЕС и въвеждането на Директивата за пазарите на финансови инструменти от 1 ноември 2007 година, вече има възможност компании да се листват на различни борси в ЕС с един и същ проспект. И гръцките собственици могат да използват това облекчение. Второ, мисля, че в България очевидно това е по-лесно за тях от финансова гледна точка. Вероятно това са компании, собствениците на които имат бизнес в България и съвсем разумно и логично те са се насочили за финансиране и от българския капиталов пазар като използват различните предимства, които дава нашето законодателство и данъчно облагане. Освен това зная, че гръцките банки например са много по-отворени към кредитирането на публични компании, което е съвсем естествено. Смятам, че това е много разумно. Друг е въпросът, че по-нататък ще видим как ще се развиват тези компании, защото все пак, когато една компания идва на борсата, то това е с цел да се търгува.

- Имате ли заявки от други гръцки компании?

Дори и да има ние не можем да знаем това, защото са в процес на подготовка, която трае 4-5 месеца. Вероятно информация има при посредниците и консултантите, които подготвят компаниите за борсата.

- Предстоят няколко интересни събития на капиталовия пазар - първото и единствено IPO - това на Орфей клуб Уелнес АД - ще обяви резултати от подписката в края на тази седмица, Енемона АД подготвя да пласира голяма емисия нови за нашия пазар финансови инструменти – варанти, което се приема като своеобразен тест за пазара. По-рано през годината станахме свидетели и на други подобни инициативи /Химимпорт АД с емисията привилегировани акции, например/. Как вие приемате тези

опити за активизиране на инвеститорите? Има ли и други събития, които за вас са барометър за възможностите на капиталовия пазар у нас в момента?

Това са много сериозни опити в този тежък период от страна на емитентите за присъствие на капиталовия пазар. От друга страна това е и много силен знак за инвеститорите, включително и чуждестранните, които, според мен, внимателно следят какво се случва в тази част на региона. Тези примери показват и една зрялост по отношение на инвестиционната култура у топ мениджърите и собствениците на компаниите, говори за гъвкавост при изпълнение на техните стратегии за развитие, използвайки част от разнообразието на финансови механизми, които съществуват на капиталовите пазари. Тоест, гледа се на развитието на компаниите в средносрочен аспект. Мисля, че инвестиционната общност трябва да поощрява и стимулира компаниите да използват това разнообразие от финансови инструменти и тук е голямата роля на финансовите анализатори и инвестиционните консултанти, защото известно е, че в момент на криза поведението на инвеститорите е свързано най-вече със страх и предпазливост. Това не е неоправдано, разбира се. Но е факт, че има усилия за активизиране на борсата и това трябва да бъде поощрявано, за да има успех. Аз съм човек оптимист и мисля, че това е пътят.

- Кои са все още непредставените сектори на икономиката, които смятате, че е реалистично да бъдат привлечени в обозримо бъдеще на БФБ?

Ние преди време изготвихме един доклад, който е на сайта на борсата и който дава ясна картина за секторната представителност на пазарната капитализация на борсата. Там сме направили разрез от различни гледни точки. Много слабо представени сектори – тук влизат производство на кокс, рафинирани продукти, образование, добив, снабдяване с електрическа и топлинна енергия, рибното стопанство. Освен това сме фиксирали и сектори, които имат представители на борсата, но не са големи за съответния бранш. Това са селско, ловно стопанство, производство на дървесна маса, на хартия, полиграфическа дейност. Тук са и производство на изделия от каучук и пластмаси, преработваща промишленост – кожи и изделия от тях. Освен това сме посочили и потенциални дружества от сектори, които все пак са добре представени на борсата. В секторите транспорт, металургия, производство на електро и оптично и друго оборудване, на текстил и изделия, производство на облекло, строителство. За да съставим този доклад използвахме официална информация, оповестена от БСК и БТПП и сме използвали критерия оборот и печалба за 2007 година, която официално е била публикуван към изготвяне на нашия доклад.

- Хващам се за строителството. Там има примери за големи компании, които преди повече от година плахо обявиха, че ще се листнат на борсата, но после нещата си останаха така. Кризата ли попречи на тези намерения?

По отношение на строителството, тези компании, които сме споменали от наша гледна точка като потенциални за листване, при тях фигурират много големи строителни компании. Те наистина търпят със страшна сила ударите на кризата, но не са единствени. В крайна сметка листването на борсата е комплексен и не много кратък процес, който не е свързан единствено само с кризата в отрасъла, става въпрос за потенциал и перспективи. Основните елементи на тази криза са намалени поръчки, отказани договори, липса на нови, проблеми с безработицата и други. Тези дни присъствах на конференция, на която се срещнаха бизнесът и правителството и чух много оптимистични изказвания и от този и от други браншове. Усетих пулса на бизнеса там. И този пулс не е „ускорен“, а много равномерен. Хората разсъждават изключително реално и в същото време са оптимисти. На правителството беше казано – ние знаем какво вие трябва да направите за нас и ще ви го кажем в хода на нашите срещи, но в същото време искаме да ви кажем и какво ние ще направим. Оптимизмът присъстваше като цяло и това е добре, защото ако няма оптимизъм, излизането ни от кризата ще бъде много мъчително.

Във връзка с това искам да подчертая, че може да се използва времето на криза, за да се подготвят компаниите за листване. Виждаме в последно време борсовите пазари в света да се активизират. Както в отделни страни тук в Европа, така и отвъд Океана съзираме положителни сигнали за излизане от кризата, макар да не става много ясно кога точно всичко това ще приключи. У нас също има положителни сигнали. Убедена съм, че отново сериозните компании емитенти ще влязат в полезрението на инвеститорите, включително на чуждестранните. Освен това много положителен е фактът, че българското правителство декларира подкрепата си за нашия капиталов пазар с намерението си за листване и частична приватизация чрез борсата на големите монополи. Това е много сериозен знак за чуждите инвеститори, които виждат нагласата на кабинета за развитието на българския капиталов пазар. При една добре премислена и реализирана стратегия, борсата има реален шанс да осигури и допълнително средства за финансиране на редица важни обекти от национално значение, включително инфраструктурни проекти и т. н.

Във връзка с всичко казано по-горе ние решихме, че сега е моментът да направим специална кръгла маса и да поканим собственици и топ мениджъри на големи непублични компании от различни сектори на икономиката и да дискутираме с тях предимствата, стимулите и преференциите на публичния статут. Поканили сме също банки, УД, ИП, асоциации, КФН, водещи одиторски компании, адвокатски кантори, тоест това са институциите, които имат отношение към подготовката и пътя на една компания до борсата.

Убедена съм, че когато обсъдим сериозно новите моменти и подходи за развитие след кризата, можем да очакваме и реални резултати за излизане от омагьосания кръг „ликвидност-инвеститори“. Защото от една страна казваме, че на българския пазар няма ликвидност, а една от причините за това е именно липсата на достатъчен брой качествени емитенти. Тоест просто трябва да започнем да развързваме този възел. От няколко години насам борсата сериозно работи по този въпрос, но кризата доведе до намаление на темповете. Целта ни е колкото може повече компании да работят прозрачно, да разкриват информация и да се възползват от предимствата на публичния статут. Съвсем ясно е също така, че прозрачността означава намаляване на сивия сектор. Разбира се на предстоящата кръгла маса няма да спестим и проблемите, и трудностите, които съпътстват капиталовия пазар. Виждате засега, че има например технологичен проблем с двойното листване. Но искрено се надявам, че органите, които трябва, ще решат най-после този проблем. Борсата ще подпомага и стимулира бизнеса с всички свои законови правомощия с оглед развитието на небанковия финансов сектор, а оттам и икономиката като цяло.

Азбучна истина е, че борсата е огледалото на българската икономика – на борсата се вижда отношението на инвеститорите към родните компании и към икономиката като цяло. В крайна сметка става дума за доверие и потенциал за развитие. В технологичен аспект искам да подчертая, че инфраструктурата българската борса е модерна, многофункционална и високотехнологична. Това стана възможно с въвеждането на германската XETRA, на която работят редица големи пазари – Франкфурт, Виена, Шанхай, Дъблин, Лайпцигската енергийна борса и др., в резултат на което българският пазар стана по-разпознаваем за чуждите инвеститори. Ето защо сега ние отново поставяме акцента на идването на борсата на нови качествени емисии и емитенти със сериозни проекти, които ще направят пазара ни привлекателен за инвеститорите.

От ноември 2007 година насам/тоест след влизане в сила на директивата за пазарите на финансови инструменти ,борсата много активно прилага новите си законови правомощия I извърши редица промени в Правилника си, отнасящи се до завишаване на критериите за допускане на емисии до Официалния пазар, а също така и за повишаване на качеството на вече листнатите компании.

- Какви са очакванията ви във връзка с обявените намерения на правителството за пускане на дружества от БЕХ на борсата?

На този етап не сме водили конкретни разговори по тези въпроси и нямаме представа докъде са стигнали намеренията на правителството. Но у инвестиционната общност се роди идеята да сформираме работна група от експерти, която при нужда да подпомага държавните органи в това им намерение. Така че надявам се до края на годината да има раздвижване по този въпрос и по-голяма яснота как и кога да се реализират намеренията.

- Чест отговор от страна на мастодонтите като Лукойл например е, че не искат да се листнат на БФБ, защото са част от голяма корпорация, чиито акции вече се търгуват на някои от световните пазари. С Мтел е същият случай. Каква е вашата насрещна реплика?

Всичко е въпрос на стратегия и на политика на компанията. Но аз не виждам причини една компания да не бъде листвана на няколко пазара. Една от причините е тази, че фактически нямаме техническа възможност в момента за двойно листване, но не виждам пречка след като този въпрос бъде решен и отmine кризата, местните клонове без значение от статута им, да получават финансиране и през българския капиталов пазар.

- Кои са проектите, които смятате, че могат да намерят финансиране през борсата в близко бъдеще?

Тези компании, които досега са избягвали публичния статут, също се притесняват дали техните проекти биха намерили реализация на борсата. Веднага искам да кажа, че ако имат добри, качествени проекти, които са перспективни, аз съм убедена, че ще намерят подкрепа. Аз съм оптимист и смятам, че биха били приети добре, включително и от чуждите инвеститори. Те продължават да наблюдават нашия пазар. Да припомня, че до юни 2007 42% от компаниите на борсата бяха притежание на чужди инвеститори и съм убедена, че като му дойде времето ще се обърнат отново към нас. Защото те видяха потенциала ни и че тук могат да се правят пари. Така че идването на борсата означава стратегическо мислене напред във времето. Защото позитивите, ползите, стимулите, ефектите от публичния статут са много по-големи от срещаните трудности.

